

Een standvlinder erbij: het kaasjeskruiddikkopje

Het kaasjeskruiddikkopje is, sinds het in 2009 weer is opgedoken in Limburg, helemaal ingeburgerd in Nederland. Daarmee hebben we nu 72 standvlinders.

Hoeveel soorten dagvlinders komen er in Nederland voor? Een simpele vraag, die toch soms lastig te beantwoorden is. Voor zover bekend zijn 113 soorten ooit in Nederland waargenomen. Maar een heleboel zijn maar een of twee keer gezien, en dan ook nog eens vaak in de negentiende eeuw. We kijken liever naar de zogenaamde standvlinders. Dit zijn soorten die zich minimaal tien jaar lang zelfstandig in ons land hebben voortgeplant en het hele jaar aanwezig zijn (dit hoeft niet op dezelfde plek te zijn). Trekvlinders als de distelvlinder vallen hier dus niet onder: ze kunnen onze winters niet overleven. Dat leverde tot voor kort 71 soorten op. De laatste die erbij kwam was het boswitje (voortplantend sinds 1992). En nu is er een nieuwe!

In heel Zuid- en Midden-Europa is het kaasjeskruiddikkopje een gewone soort, die daarbij ook nog eens ruimdenkend over zijn leefgebied is. Meestal gaat het om droge, warme, vrij ruige, maar schaars begroeide plaatsen zoals graslanden, hellingen, strandjes, ruderaal terreinen en bermen (Bos et al., 2006). In het verleden zijn regelmatig kaasjeskruiddikkopjes in Nederland gezien, maar slechts enkele malen kwam het meer dan een jaar tot voorplanting. Tussen 1900 en 1902 gebeurde dat bij Stavenisse (Zeeland) en van 1947 tot en met 1951 in Stein (Limburg). In 1953 werd daar nog één vlinder gevangen, daarna werd het heel lang stil.

Uitbreiding

Ook in Duitsland en België ging het niet goed met deze soort. Maar ergens in de jaren negentig leek het tij te keren. Er werden steeds vaker kaasjeskruiddikkopjes gemeld uit de Eifel en de Ardennen. Eerst nog lokaal en mondjesmaat, maar vanaf het begin van deze eeuw meer en meer. En op 1 mei 2009 was het zover: Hub Reumkens vond een kaasjeskruiddikkopje bij Maastricht. Daarna werden er steeds vaker kaasjeskruiddikkopjes – en ook rupsen – gemeld, al bleef de verspreiding beperkt tot Zuid-Limburg. Op enkele plekken daar is de vlinder regelmatig te zien, maar ook elders in deze regio loop je kans hem tegen te komen. Ook in Vlaanderen ging de uitbreiding snel, en inmiddels komt de soort in grote delen van Vlaanderen voor, zelfs op maar een paar kilometer van de grens

Henk Bosma

Gaat het kaasjeskruiddikkopje na Zuid-Limburg ook Zeeuwsch-Vlaanderen koloniseren?

met Zeeuws-Vlaanderen. Komt daar de volgende vestiging in Nederland?

Tekst:

Chris van Swaay

De Vlinderstichting

De reden voor de uitbreiding van het kaasjeskruiddikkopje moet gezocht worden in het steeds warmer wordende klimaat. Leefgebied was er altijd al, het moest alleen warm genoeg worden om er te kunnen leven. Wat dat betreft is er voorlopig nog genoeg 'groeipotentieel' in Nederland, want er zijn geen aanwijzingen dat de klimaatopwarming snel zal stoppen.

Nu ook in 2018 voortplanting is geconstateerd, hebben we voor het tiende jaar voortplanting in Nederland en mag de soort dus worden bijgeschreven als onze tweeënzeventigste standvlinder.

Literatuur

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting (2006). De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). – Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland.

